

KULTTUURI

📍 Kulttuuritoimittaja Seppo Turunen 010 665 7236
 📧 Sähköpostit: ks.kulttuuri@kainuunsanomat.fi
 🌐 etunimi.sukunimi@kainuunsanomat.fi

Raatteen tiestä matkailun jalokivi?

- Kulttuurimatkailua harrastavat haluavat kokea jotakin erikoista.
- Raatteen tie on historiansa vuoksi kuin tehty varakkaiden matkailijoiden kohteeksi.

Seppo Turunen

● Toimittaja Emma Watts-Plumpkinia käy hieman sääliksi.

Sotahistoriasta kirjoittava ja erilaisia teemaretkiä vetävä Watts-Plumpkin on varustautunut Raatteen tien kierrokselle vähän niin kuin ukrainalainen 163. divisioona, joka odotteli joulukuussa 1939 Raatteen tiellä paraatimarssia Ouluun. Paraattia ei tullut ja varusteetkin olivat aivan väärät suomussalmelaisiin pakkasiin.

Meillekin ilmatieteenlaitos on luvannut asteen tai pari pakkasta, vaan kun perille pääsemme, se onkin kiristynyt viiteentoista. Watts-Plumpkinilla on farkuissaan selvästi kylmä, vaikka retken järjestänyt Upitrek on lähettänyt tarkat ohjeet siitä, mitä kannattaa pukeutua. Ja senkin **Urpo Heikkinen** on luvannut, että lämmintä löytyy, kun vain pyytää.

Toisaalta on toisin. Nyt on ainakin varmaa, että sotahistoriasta kirjoittava toimittaja osaa aavistaa, millaiset olot Raatteen tiellä tasan 75 vuotta sitten olivat. Kulttuurihistoriallinen matkamme on saavuttanut yhden tavoitteensa.

A FROZEN *Hell 75th Anniversary*. Tuolla, kirjailija **William R. Trotterin** kirjasta lainatulla nimellä järjestäjät tarjoavat nyt esiteltävää teemamatkaa kolmen hengen englantilaiselle kohderyhmälle.

Watts-Plumpkinin lisäksi matkassa on toinenkin toimittaja, **Richard Asher**, joka on synnyinseuduillaan Kapkaupungissa tottunut aivan toisenlaisiin oloihin.

Sen sijaan matkoja niin Tshernobyliin kuin Laosiin tai Pietariin järjestävä **Peter Wybrow** tietää suurin piirtein, mitä tuleman pitää.

Koska yksi miehen edustaman yrityksen kohdemaista on tähän asti ollut Ukraina ja siellä tietysti Krimin niemimaa, tieto Raatteen tielle tuhotuista paristakymmenestätuhannesta ukrainalaissotilaista hätkähdyttää.

SUOMUSSALMEN matkailusihteerin **Alpo Rissanen** ottaa porukalta luulot pois heti aamupalan jälkeen. Karttasulkeisissa hän kertoo, mitä milloinkin tapahtui ja missä. Ainoa, mitä aluetta tuntematon kuulija jää toivomaan, ovat kartat, joissa olisi mittakaavat mukana.

Tällä kertaa meillä on vähän kiire. Normaalisti Rissanen pyörittää kulttuurimatkailijaryhmää ensin päivän Suomussalmen pohjoisosissa, josta puna-armeijan pääasiallinen hyökkäys tapahtui, ja vasta toisena päivänä mennään Raatteenseen ihmettelemään, miten minikäänlainen sotilasstrategi koskaan onnistui ajattelemaan, että tuota käärytieltä tullaan ja katkaistaan Suomi kahtia.

Nyt kierrämme ensin pikaisesti Suomussalmen kirkonkylällä käytyjen taisteluiden paikkoja ja suunnamme sitten Raatteeeseen, josta kukaan matkalla olija ei ole tätä ennen kuullut. Ei Emma Watts-Plumpkinkaan, vaikka on laajentanut arkeologin pohjakoulutustaan sotahistoriaan.

RAJALLE AJAESSAMME pysähdymme pikaisesti ukrainalaisten pys-

PETER WYBROW (vas.), Emma Watts-Plumpkin, Richard Asher, Alpo Rissanen ja Urpo Heikkinen Raatteen rajapuomilla

tyttämälle muistomerkillä. Rajapuomilla tutustumme pieneen rajavartiomuseoon ja kävelemme hetken kutakuinkin alkuperäisessä koossaan ja asussaan olevaa Raatteen tietä kohti Venäjää.

Takaisin tullessa on aikaa hilyntä venäläisten pystyttämälle muistomerkillä, joka sijaitsee aivan 79 kaatuneen venäläissotilaan joukkohaudan vieressä. Vaan kun venäläisistä puhutaan, heidän arkistonsa eivät tunne yhtään tapausta, että oma sotilas olisi jäänyt rajan taakse. Alpo Heikkinen tuntee aika montakin.

Purasjoen restauroidulla puolustuslinjalla ehdimme katsella, millaisissa oloissa täällä joulukuussa 1939 vihollista odoteltiin. Yhtään korsua ei tänne ehditty rakentaa,

STT

mutta muutama suojaluola kyllä.

VAAN MITÄPÄ tuumivat vieraat? Meidän mielestämme Raatteen tie ja Suomussalmen ja Kuhmon taistelut talvisodassa ovat jotakin

sellaista, mitä missään muualla maailmassa ei ole koskaan ollut. Meneekö tällainen tuote kaupaksi?

– Absolutely, matkanjärjestäjä Wybrow sanoo, ja aikoo lisätä *Frozen Hellin* heti myyntilistoilleen